

Profil energetickej efektívnosti: Slovensko

September 2012

Trendy v energetickej efektívnosti

Prehľad

Počas obdobia rokov 2000 až 2010 sa celkový index energetickej efektívnosti (ODEX) na Slovensku znížil o 4 %. Tento index je približný vzhľadom na nedostatok údajov, ktoré sú k dispozícii. V porovnaní s hodnotami ODEX EU27 ide v jednotlivých rokoch sledovaného obdobia o hodnoty horšie v priemere cca o 4 percentuálne body.

Priemysel

ODEX v priemysle zaznamenal v roku 2010 pokles o 1 % oproti roku 2000. Zlepšenie energetickej efektívnosti v priemysle sa dalo pozorovať najmä v rokoch 2005 ÷ 2008. Pravdepodobne v dôsledku krízy došlo v rokoch 2009 a 2010 k zhoršeniu tohto indexu a to najmä v hutníckom priemysle (má téměř 50 % podiel na spotrebe energie priemyslu). V niektorých odvetviach sa ODEX v roku 2010 oproti roku 2000 výrazne zlepšil, napr. v chemickom priemysle až o 70 %, v priemysle nekovových minerálnych výrobkov o 43 %. Dôvodom je prechod z ťažkej chemickej výroby na menej energeticky náročnú výrobu.

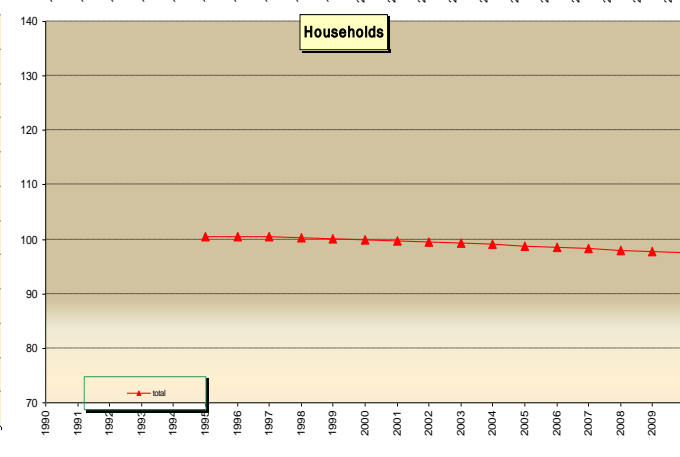
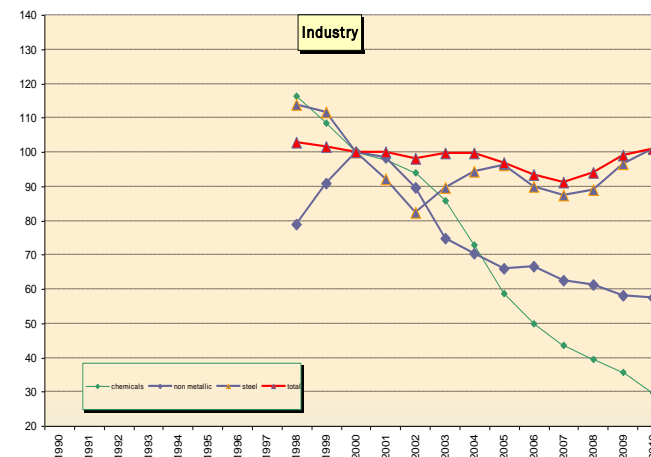
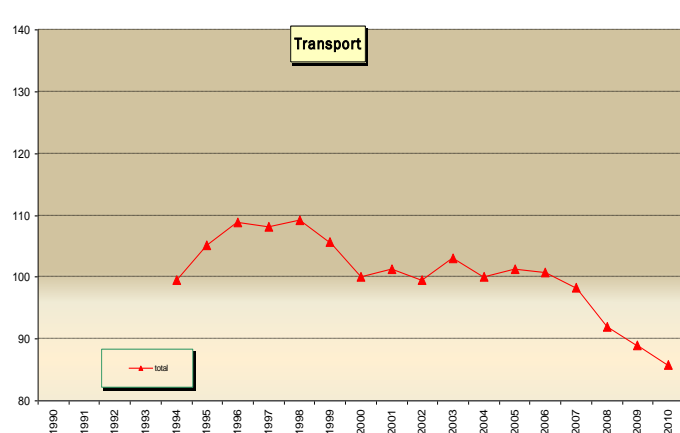
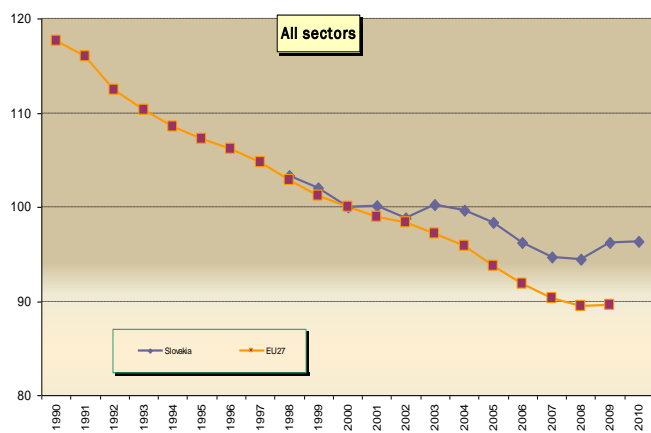
Domácnosti

Medzi rokmi 2000 až 2010 sa index energetickej efektívnosti v sektore domácností znížil o 2,5 %. V tomto sektore možno sledovať protichodný vývoj: rýchly rast cien elektriny, zemného plynu a tepla od roku 1999 na jednej strane a zlepšujúce sa podmienky na bývanie (zvýšenie podlahovej plochy nových bytových domov) a zvýšenie komfortu a využívania čoraz väčšieho počtu domácich spotrebičov, ktoré však majú energeticky lepšie vlastnosti, na strane druhej. Slovensko však v tomto odvetví nestačí sledovať celkový trend EU 27, kde za obdobie rokov 2000 ÷ 2009 došlo k zlepšeniu ODEXu o 12 percentuálnych bodov.

Doprava

V období 2000 až 2010 sa na Slovensku ODEX v doprave zlepšil o 14 %, čo bolo ovplyvnené najmä zlepšením účinnosti v cestnej a železničnej doprave. Tento vývoj je lepší ako je ODEX EU27, ktorý za roky 2000 ÷ 2009 zlepšil len o 7%.

Index energetickej efektívnosti (základ 100 = 2000)*

*Všetky indikátory sa uvádzajú ako trojročný kĺzavý priemer
Zdroj ODYSSEE
Viac informácií : <http://www.odyssee-indicators.org/>

Opatrenia a politiky energetickej efektívnosti

Inštitúcie a programy

Kľúčovú zodpovednosť za prípravu a zavádzanie politík v oblasti energetiky v SR nesie ministerstvo hospodárstva; schvaľuje ich vláda SR a uskutočňujú ich príslušné ministerstvá (najmä ministerstvo životného prostredia a ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja). Ministerstvo životného prostredia sa stará najmä o environmentálne aspekty v súvislosti s energetikou. V januári 2006 schválila vláda SR poslednú Energetickú politiku Slovenskej republiky. Vzťahuje sa na obdobie najbližších 25 rokov, bude sa aktualizovať v roku 2013. Národná politika v oblasti klímy sa zakladá na stratégii Slovenskej republiky, týkajúcej sa globálnych klimatických zmien.

Legislatíva v oblasti energetickej efektívnosti, úspor energie a vyššieho využitia OZE sa skladá z deviatich základných zákonov: zákona o energetike, zákona o tepelnej energetike, zákona o regulácii v sieťových odvetviach, zákona o energetickej hospodárnosti budov, zákona o pravidelnej kontrole kotlov a klimatizačných systémov, zákona o energetickom štitkovaní, zákona o ekodizajne, zákona o energetickej efektívnosti a zákona o podpore OZE a vysokoúčinnnej kombinovanej výroby elektriny a tepla (KVET). V pokročilom štádiu legislatívneho procesu sú ďalšie vykonávacie predpisy k týmto zákonom. V súvislosti s transpozíciou európskych smerníc sa pripravujú tiež zmeny týchto zákonov. Okrem nich existujú aj ďalšie strategické dokumenty, napr. Národný akčný plán energetickej efektívnosti 2011 ÷ 2013 a Koncepcia energetickej efektívnosti Slovenskej republiky.

Priemysel

Spolu so všeobecnými opatreniami na úsporu energie, ktoré sa uvádzajú v právnych predpisoch (povinní zodpovední zástupcovia/energetickí manažéri, hodnotenie hospodárnosti kotlov, minimálne požiadavky na účinnosť kotlov, energetické audity), existujú aj programy, ktoré podporujú úspory energie a využívanie OZE prostredníctvom potvrdení o pôvode a povinných výkupných cien. Na podporu opatrení sa využívajú aj prostriedky štrukturálnych fondov EÚ. Systém obchodovania s emisiami je plne funkčný.

Domácnosti, Služby

Úsilie sa zameriava najmä na úspory energie v budovách. Požiadavky na tepelnotechnické vlastnosti sú v príslušných normách už od 60-tych rokov, ale prísnejšie predpisy platia až od začiatku 90-tych rokov. Označovanie domácich spotrebičov začalo v roku 2002 a povedomie verejnosti o informačných štítkoch je značné. V rámci programu podpory rozvoja bývania pokračujú činnosti v oblasti úspor energie od roku 2007.

Doprava

Diaľničné mýto, cestná daň a spotrebné dane z pohonných hmôt môžu pomáhať šetriť energiu a v niektorých prípadoch prejsť z cestnej na železničnú dopravu, napriek tomu však doteraz sa nespozoroval významný vplyv týchto opatrení. V roku 2006 sa zaviedlo minimálne množstvo biozložiek v palivách. Schválil sa nový zákon o podpore energeticky a environmentálne účinných vozidiel.

Ceny energií a dane

Do roku 1999 boli ceny elektriny a zemného plynu pre domácnosti prakticky stabilné, nerealisticky nízke a s krížovými dotáciami. Odstránenie týchto cenových deformácií začalo až v roku 1999; následný rast cien energie bol strmý a to malo vplyv na zvýšenie povedomia o energetike a úsporách energie v sektore domácností. Podobné, hoci nie až tak vysoké zvýšenie cien, sa prejavilo v zodpovedajúcich efektoch úspor energie v sektoroch priemyslu a služieb.

Vybrané opatrenia v oblasti energetickej efektívnosti

Sektory	Názov opatrenia	Platnosť**
Všetky	Národné akčné plány energetickej efektívnosti	2008
Priemysel	Zodpovedný zástupca/energetický manažér v odvetví dodávky tepla	2005
Priemysel	Požiadavky na energetickú účinnosť kotlov	2005
Priemysel	Povinné energetické audity v priemysle a pôdohospodárstve	2008
Priemysel	Výkupné ceny pre elektrinu vyrobenú z OZE a KVET	2008
Domácnosti a sektor služieb	Certifikáty energetickej hospodárnosti budov	2008
Domácnosti a sektor služieb	Program podpory rozvoja bývania	2007
Domácnosti	Program vyššieho využitia biomasy a slnečnej energie v domácnostiach	2009
Doprava	Minimálne množstvo biozložiek v motorových palivách	2006
Doprava	Pravidelné emisné kontroly motorových vozidiel	1996

* Tabuľka obsahuje posledné znenie opatrenia, niektoré opatrenia sa začali oveľa skôr

